

Kanttekeningen bij W.T. XLIII (1984), 3

Ernest VAN DEN BERGHE

I. L. Vanderweyer, Het Vlaamse Front

Er werd onbetwistbaar na 11 november 1918 gepoogd „daden” te stellen en de frontorganisatie, uiteengeslagen door het offensief en verspreid over een paar honderd km., heropgericht.

1. Op woensdag 13.11.18 werd een optocht gehouden van Vlaamse soldaten die met een leeuwenvlag voorop over de Kouter te Gent trokken onder het zingen van Vlaamse strijdlieden (De Blauwvoet, de Vlaamse Leeuw).

Het krioelde van volk. Op de Kouter gaf een militair muziekkorps een concert. Het was rond zeven uur in de avond bij een buitengewoon goed weer. In de omliggende straten, o.a. in de Veldstraat benden met lange afgesneden haren op geweer en bajonet; in andere straten, o.m. in de Brabantdam werden voedingszaken e.a. geplunderd. In de Savaanstraat, waar de English Club — eigendom van Jan Wannijn — gevestigd was, liep men bijna geheel de straat lang over een tapijt van papier; op 't Garenpleintje smeed men een klavier van de vierde verdieping. In de Vlaamse optocht van soldaten en enkele burgers herkende ik soldaten van wie ik later vernam dat ze actieve leden waren van de frontbeweging.

2. Er werd kort na de bevrijding een plan beraamd om de zetel van *La Flandre Liberale*, symbool van het Gentse franskiljonisme, aan te vallen. Het gegeven ordewoord lekte uit en het gebouw stond onder de bescherming van de rijkswacht.

3. Twee soldaten van wie de namen mij bekend zijn geweest, legden aan het huis van schepen K. De Weerdt (Coupure) een ontploffingstuig dat ontplofte.

4. G. deed einde 1918 een poging om de verspreiding van de Vlaamse soldaten tegen te gaan door de verbinding te herstellen door burgerlijke krachten in te schakelen. G. deed een beroep op twee oudactivisten om de verbinding te verzekeren tussen de steden Gent en Brussel. Hij gaf hen tevens een boodschap voor een bepaalde opdracht waarvan echter niets terecht kwam.

De revolutionaire geest is nog een tijdlang blijven leven:

a. In Brussel had Couvreur zich te verantwoorden voor een bomaanslag, wat hij meesterlijk doorstond.

b. In dezelfde kring werd aan een ontvoering van de koning gedacht tijdens een wandeling te paard in het Terkamerenbos.

c. Een Vlaams advocaat zou aan Dosfel voorstellen hem „manu militari” te bevrijden ; Dosfel weigerde.

In het triomferende en feestende Vlaanderen was er geen plaats voor een revolutionaire beweging. Nieuwe wegen tekenden zich af : de frontpartij ging de politieke weg op, de oudstrijders zouden zich verenigen in VOS-bonden en met hun idealistische opstelling een macht worden. De activisten met Borms vooraan gingen hun offergang.

6. Ik lees in een kopie van een proces-verbaal van de politiekommissaris van Aalst J.v(an) de W(inckel) aan de Procureur (Dendermonde) in dato 11.7.20 (in het Frans) betreffende de 11 Julifeesten te Aalst : „...Twee personen hebben het volk toegesproken vanuit het venster van de patisserie ‘Au Temple de la Douceur’, nl. advocaat J. Bauwens (moet zijn A.B., zoon van dokter Is. Bauwens) en zekere C(esar) Couvreur, een belgische officier die de legertoestanden aanklaagt, valt de Kerk aan die Pater Callewaert had verbannen. Hij brengt een hulde aan Dosfel („Wij zullen hem uit het gevang halen”)

II. D. Vanacker, De Vlaamsche Post

Ik was leerling aan het Gentse Atheneum van 1913 tot 1916, flamingant, lid van de Heremanszonen, later activist. Ik heb de incidenten meegemaakt waarvan D. Van Acker in WT 3 melding maakt.

De studenten van het atheneum waren overwegend uitdagende franskiljons, zonen van dito ouders. Slechts een 35-tal waren aangesloten bij de Heremanszonen. Uitgesproken vlaamsgezinde leraren waren O. Van Hauwaert, M. Basse, René De Clercq (ler. Nederlands), O. De Gruyter (aan het front), J. Goossenaerts (die in 1915 door de Duitsers aangehouden werd), H. Meert, L. Van Puyvelde, V. Fris en Biltris.

Het oproer is begonnen op een zaterdagmiddag voor de lessen begonnen. De aanleiding was het in de pers verschenen manifest waarin tal van Gentse Vlamingen (o.a. H. Meert, Van Hauwaert, Basse) zich desolidariseerden van de politiek en van de groep van de Vlaamsche Post. Toen Marc Minnaert die de plaats van de zieke leraar Biltris had overgenomen, binnenkwam, ontstond een geweldige herrie : gehuil en Brabançonne tegelijk, ruiten werden ingeslagen en de positie van Minnaert was zeer gevaarlijk. Op dat ogenblik traden naar voor de kleine prefect Clevers, de grote Robelies en een bewonderenswaardige kleine leraar Meert. Het geweld werd gedempt, maar de gespannen atmosfeer bleef. De volgende dinsdag verscheen Dr. Minnaert niet in de les ; hij had ontslag genomen.

Onder de fanatickste leiders van deze incidenten bevonden zich de zonen van de franskiljonse professoren van de Gentse universiteit.